

Ο Ναυτικός μου σάκος

Ποίηση, 2013, του Γιώργου Ι. Σπηλιώτη

Μια εμπνευσμένη ποιητική ρότα με πολλές υπερπόντιες αλήθειες και συντετριμένες μνήμες, που δένουν αριστοτεχνικά το βίωμα του συγγραφέα, με βαθιά συλλογιστική – κοινωνική και ναυτική προέκταση, με ταξιδιάρικης υφής στοιχεία και γεγονότα.

Μέσω αυτής της κατάθεσης, ο ελλαδίτης αχός της ποίησης φέρνει στην επιφάνεια ιστορικά γεγονότα, ψυχικού μεγαλείου και ηθικής υπέρβασης που αναδεικνύουν τον πανέλληνα ναύτη ως ανθρωπιστή και ιδεαλιστή, που γίνεται θυσία στο βαμό της ελευθερίας, του καθήκοντος, της εθελούσιας προσφοράς και της ακατάβλητης αγάπης!

«Ήλθε η ώρα να στολίσεις το πέτο με δάφνη
...αέρινες μορφές, με χειλή που ψάλλουν
οι φρουροί του βυθού της θαλάσσης»

σελ. 21

Ο ποιητής ένωσε την ψυχή του –μέσω του στοχασμού και της παράλληλης παράθεσης της ιστορικής μνήμης και της βιωμένης πραγματικότητας με ιδιαίτερες αλλά και πρακτικές – προσωπικές στιγμές αναλλοιώτης και ουσιαστικοποιημένης εμπειρίας.

Ο στίχος μοσχοβολίζεται από δημοτικόν απόχρω τραγουδιού, που βγάζει στην επιφάνεια την ενστερνισμένη του αγάπη στην πνευματική και λογοτεχνική μας παιδεία:

«Τα μάτια σου τα καστανά φώς έλαμπταν κι αγάπη
που 'βλεπαν όλα τα παιδιά με τη στοργή της μάνας.
...Ζήλεψαν τη φρεσκάδα σου, ζήλεψαν τη ματιά σου»

σελ. 50

Ο Γιώργος Σπηλιώτης ατενίζει το μέλλον, με την αισιόδοξη ματιά του ερευνητή, που ανακαλύπτει στον άνθρωπο κρυμμένες δυνάμεις, μιας ιστορικής αναγκαιότητας υποθήκη, που η αξιοπρέπεια είναι υφασμένη με ήθος, γνώση και σεβασμό στην παράδοση. Εκφράζει την αγωνία του και την ποντοπόρα σκέψη του με σύνεση και οργανωμένο πνεύμα περισυλλογής και αντίστασης.

«Ο Ναυτικός μου σάκος» του Γιώργου Σπηλιώτη καρποφορεί την αισιοδοξία, τη μεγαλοσύνη και την αφοσίωση στην ιστορική του γενέτειρα, προς κάθε ταξιδευτή του πνεύματος, της τέχνης και της επιστήμης, με

ανταποδοτικότητα πατρικής ευαισθησίας, όπως κάνει ο ίδιος για τον γιο του με τους στίχους:

«Δύο φτερούγες άσπρες άνοιξες
κι έφυγες στον κόσμο να σκορπίσεις // αγάπη κι άρωμα
... παντού και πάντα να εωδιάζεις»

σελ. 33

Ένα ξεπροβάδισμα και κάλεσμα ταυτόχρονα, πίστης, ευχής, προστασίας και επαγρύπνησης, για κάθε πνευματικό κωπηλάτη. Ένα ψυχής ορθόπλωρο μήνυμα πρόσκλησης, γέννημα και ρίζωμα των καιρών, οι στίχοι του ποιητή:

«...με χέρια π' αγγίζουν την ισαλο γραμμή του αιθέρα
... Ελά, έλα Μούσα να ψάλεις της Δόξας αθάνατη ωδή»

σελ. 47

Ο Γιώργος Σπηλιώτης, ελληνολάτρης ποιητής, με γερά θεμέλια την αυτοπεποίθηση και της ψυχοφθόρας δοκιμασίας το κάρπισμα, συνεχίζει έμπταρκος, αλλά σοβαρός ιχνηλάτης της ποίησης, το δημιουργικό του έργο. Ματσακονίζει τον άνθρωπο και την αιώνια φθορά του.

Η φιλόλογος και ποιήτρια Ευρώπη Μοσχονά προλογίζοντας το βιβλίο του ΦΑΡΟΣ γράφει: «Ο Γιώργος Σπηλιώτης... σε ώρες νυχτερινής γαλήνης, με το κασέτο φορεμένο, και μια κούπα ζεστό καφέ, πάιρνει το σάκο, εκείνον που κρατά στη μνημοσύνη, τον ανοίγει και φεύγει για θάλασσες αλαργινές». Προσωπικά εκτιμώ ότι ο ποιητής με εφαλτήριο τη «μνημοσύνη» και τις αλαργινές θάλασσες» θεραπεύει – με την ποίησή του – τον απανταχού ταξιδευτή. Τον «Ομηρο» με την ευρύτατη έννοια και την παντάνασσα διαχρονικότητα της αναζήτησης, με την εσαεί διαπόρευση της ψυχής, εντός και εκτός των ορίων της καθιερωμένης ενδολύτρωσης, όταν το βίωμα αναγάγει την περιπέτεια ως τον πρόναο του ψυχικού και σωματικού θανάτου. Τότε που η τραγική αγωνία, ο επιβανάτιος ρόγχος, η απώλεια προσφιλών προσώπων, και όλα τα γεννήματα της προκρούστιας μαρτυρίας του ανθρώπου, γίνονται ένα τεράστιο κουπί (αρμύρας – κόπωσης – και ψυχής) σαν ανεμόσκαλα στο άπειρο γήγενεσθαι της δημιουργίας. Έτσι δένει το «Άρωμα αρμύρας» με το «άρωμα Λουίζας» σε μια διπολική καθ' όλα εκταμίευση της ζωής. Το βιβλίο του είναι μια ναυπηγημένη σχεδία ζωής με τα ναύλα της ψυχής ενός διαχρονικού ταξιδιώτη. Σ' αυτό το ύψιστο νόημα – εμπειρίας και κατάθεσης – οδηγεί την ποίησή του ο Γιώργος Σπηλιώτης. Ας δούμε μαζί – στροφές ποίησης από τα: «Κυρά θάλασσα», «Εσπερινός», «Το ωραίο ταξίδι» αντίστοιχα:

«Ένα μαντήλι έβγαλε βρεγμένο από το κλάμα
κι αφού το φίλησε γλυκά, της το Όωσε για γράμμα»

«Τυφλά διαβαίναμε τη στράται/στο πεπτρωμένο του φευγιού
χωρίς χαμόγελο στα χείλη/μένα λιτό χαιρετισμό»

«Η ρότα εκείνη π' άνοιξε//της Λευτεριάς τη βλογημένη στράται».

Ποιες λέξεις κυριαρχούν ως έννοιες; ως διάπλατες φτερούγες περισυλλογής, ως τα σημάδια που σχίζουν τους αιθέρες της ποίησης και της Βιωτής; είναι οι λέξεις: μαντήλι – κλάμα – γράμμα – χείλη – χαιρετισμός – ρότα – Λευτεριά – στράται. Είναι οι λέξεις που σημαδεύουν αναλλοίωτα τον απανταχού και διαχρονικό Έλληνα, φιλόσοφο – αοιδό – γλύπτη – και κιθαρωδό για κάθε πραμάτεια και πραγματεία του πνεύματος και της ψυχής. Δεν χρειάζεται η ποίηση να 'ναι ή ν' αντηχεί ως εμβατήριο ή ως ευχέτης λυτρωτής των σπασμών του ήρωα, χρειάζεται όμως να εμπειρέχει την πνευματική πυρπίδα της αναζήτησης, του αιώνιου ταξιδιού, της αειρροης και ζέουσας νιότης, της γαληνοφόρας αίσθησης την κατανυκτική ιδέα, που πραγματώνεται, στο αέναο λίκνισμα της ζωής, στη Βουρκωμένη αγκαλιά της πατρώας γης, τότε το ξαναγύρισμα στο πατρώο λιμάνι είναι – της ποίησης – του πνεύματος και της ψυχής – εστεμμένη νίκη.

Αυτές τις συνιστώσες υπογραμμίζει ο Γιώργος Σπηλιώτης

Ας δούμε άλλες στραφές ποίησης από τα: «Ψυχική Άρπα», «Λεύτερη κι ωραία», «Η πιμωρία του Ησίοδου, οι οποίες – εννοιολογικά – δένουν σ' ένα πτοίημα.

«Είναι το κάλεσμα του Ορφέα//της Μούσας κέντρισμα
όλως ευγενικό κι απέριττο».

«Κι έγινες μύστης του ιερού όρκου
σαν απ' τα φύλλα της καρδιάς τον πήρες»

«δεμένη τώρα η ψυχή μου εσαιεί
να μαρτυρεί για τα καμώματά της».

Έτσι οι λέξεις «κάλεσμα», «ιερός όρκος» και η «μαρτυρία της ψυχής» που ενδεδειγμένα πιστοποιούν και την ταυτότητα του ποιητή, είναι η στεντόρεια φωνή μιας ηθικής – ακμαίας – αιωνόθρεφτης – καταλυτικά ωραίας – χρονικά πυρπολημένης – ιδεόκλωνης και θεμελιωμένης παρακαταθήκης της Ιστορίας και του Υπάρχειν.

Προσωπική επίτευξη του ποιητή δεν είναι μόνο η εξ αίματος ταυτοποίηση αυτών των ιδεών – που συνέχουν και τους σπονδύλους

δημιουργίας του βιβλίου – αλλά, πως οι αρχέγονες ιδέες της ύπαρξης και του σκέπτεσθαι, κέντρωσαν και τη σύγχρονη πραγματικότητα του πνεύματος, την ασύνορη, την αειώνη και αειστροφο πορεία της. Να πως ο σάκος του ναύτη (και του μη ναύτη) φωτοδότησε ποιητικά το πέλαγος και της δικής μας καθημερινότητας. «Πριν από την νικηφόρα μάχη του Αλέξανδρου στα Γαυγάμηλα, οι στρατηγοί του βλέποντας τη νύχτα τα φώτα του πελώριου εχθρικού στρατοπέδου, του πρότειναν να επιτεθεί, όσο ακόμα ήταν σκοτάδι, κι ο Αλέξανδρος απάντησε: «Ου κλέπτω τηνίκη» (Πλούταρχος) κι ο ναυτικός, έτσι όπως διαφαίνεται από το έργο του ποιητή, ποτέ δεν έκλεψε τη νίκη, αντίκρισε κατά μέτωπο, τον πόνο και το ταξίδι· κι όταν ρώτησαν τον Αριστείδη στην εξορία του τι τον στενοχωρούσε πιο πολύ, εκείνος απάντησε: «Η κακή φήμη της Πατρίδος μου, που όλοι την κακολογούν επειδή μ' εξόρισε»* το δεύτερο συνάδει με τον ναυτικό και με την τωρινή μας επικαιρότητα.

Αγαπητοί προσκεκλημένοι – φίλες και φίλοι, ο ποιητής είναι ο έσχατος – λογο – φρουρός της ζωής, αλλά και ο γενάρχης των ιδεών της. Ο λόγος καρπίζει από Σολωμό – Σικελιανό – Παλαμά ή Καββαδία όταν μαζί αυτοσχεδιάζουμε κι εμείς. Ο Γιώργος Σπηλιώτης μας φυγάδευσε και μας επανέφερε με τον «ναυτικό του σάκο». Ουσίωσε με το σίχο την προσωπική του στάση, έδωσε με την ευθυκρισία του ένα ταξίδι – ξάρτι ανεμόδαρτο, λημέρισε ή ελλιμενίστηκε, διαβλέποντας πως το βίωμα γίνεται απόχοις και τραγούδι, αυτοβυθίστηκε στον ωκεανό και το χάος της γαλάζιας απεραντοσύνης, για να μας πει τόσο απλά και τόσο σεμνά τώρα, πόσο τρανό και πόσο λαμπτρό είναι το ταξίδι, στη μνημοσύνη, στην ευθυμία, στο κάλλος, στη θυσία, στην εγκαρτέρηση, στη Μούσα της αιώνιας θάλασσας, στην ίδεα και στη δημιουργία της περιπέτειας, στην ευγένεια της ψυχής, στη χορευτική ποίηση του κύματος, στη χορωδιακή έμπνευση των ποιητών, στη συντριμμένη επιβίωση του όπου γης ναύτη, στην αισιοδοξία και στην επιστροφή.

Τον ευχαριστούμε

Κώστας Καρούσος

Γ. Γραμματέας Ε.Ε.Λ.

Αργοστόλι – 31- Αυγούστου – 2013

* Από το βιβλίο του Ιάσονα Ευαγγέλου «Το τερτινόν μετά του ωφελήμου», σελ. 86